

A

Időmértékek- Zeitmaße

die Sekunde,-,-n	másodperc
die Minute,-,-n	perc
die Stunde,-,-n	óra
der Tag,-s,-e	nap
die Woche,-,-n	hét
der Monat,-s,-e	hónap
das Jahr,-es,-e	év
das Vierteljahr,-es,-e	negyedév
das Halbjahr,-es,-e	félév
das Schaltjahr,-es,-e	szökőév
das Jahrzehnt,-es,-e	évtized
das Jahrhundert,-s,-e	évszázad
das Jahrtausend,-s,-e	évezred

A hét napjai – die Wochentage

der Montag	hétfő
der Dienstag	kedd
der Mittwoch	szerda
der Donnerstag	csütörtök
der Freitag	péntek
der Samstag (vagy: der Sonnabend)	szombat
der Sonntag	vasárnap
der Werktag,-s,-e	munkanap, hétköznap
der Feiertag,-s,-e	ünnepnap
der Ruhetag,-s,-e	szünnap
das Wochendende	hétvége

Napszakok - die Tageszeiten

der Morgen,-s , -	reggel
der Vormittag,- , -e	délelőtt
der Mittag,-s , -e	dél
der Nachmittag,-s , -e	délután
der Abend,-s , -e	este
die Nacht,- , die Nächte	éjjel
die Mitternacht	éjfél

A hónapok - die Monate

der Januar (Ö: Jänner)	január
der Februar (Ö: Feber)	február
der März	március
der April	április
der Mai	május
der Juni	június
der Juli	július
der August	augusztus
der September	szeptember
der Oktober	október
der November	november
der Dezember	december

Évszakok - die Jahreszeiten

der Frühling,-s , -e (Ö: Frühjahr)	tavas
der Sommer,-s , -	nyár
der Herbst,-es , -e	ősz
der Winter,-s , -	tél

Eleje, közepe, vége - der Anfang/der Beginn, die Mitte, das Ende

(Jahres-/Monats-/Wochen-)anfang	(év/hónap/hét) eleje
(Jahres-/Monats-/Wochen-)beginn	(év/hónap/hét) eleje
(Jahres-/Monats-/Wochen-)mitte	(év/hónap/hét) közepe
(Jahres-/Monats-/Wochen-)ende	(év-/hónap-/hét-) vége

Az óra - die Uhrzeit

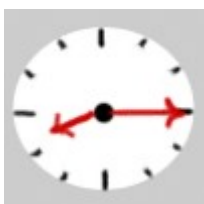
Wie spät ist es?

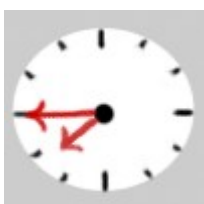
Es ist acht Uhr.

Es ist halb neun.

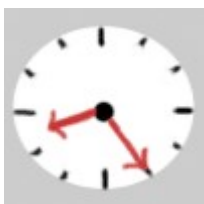
Es ist viertel neun./Es ist Viertel nach acht.

Es ist Viertel vor acht./Es ist drei viertel acht.

Es ist Mitternacht./Es ist zwölf Uhr./Es ist Mittag.

Es ist fünf vor halb neun.

Es ist fünf nach halb neun.

B

Időhatározók - Zeitbestimmungen

• **Időpontok - Mikor? - Wann?**

UM... -

Pl.: *um 8 Uhr* (nyolc órakor); *um viertel 9* (negyed kileckor); *um halb 7* (fél hétkor); *um drei viertel 7* (háromnegyed hétkor); *um 17:20/um siebzehn Uhr zwanzig*; **!um Mitternacht**/esetleg: *zur Mitternacht* (éjfélkor);

GEGEN...

Pl.: *gegen 8 Uhr* (nyolc óra felé); *gegen viertel 9* (negyed kilec felé); *gegen halb 7* (fél hét felé); *gegen drei viertel 7* (háromnegyed hét felé); *gegen Mitternacht* (éjfél felé); *gegen März* (március felé); *gegen dem 9. Januar* (január 9-e felé); *gegen Ostern* (húsvét felé); *gegen Monatsende* (hónap vége felé); *gegen 2002* (2002 felé);

UM...HERUM

Pl.: *um 8 Uhr herum*(nyolc óra körül); *um viertel 9 herum* (negyed kilenc körül); *um halb 7 herum* (fél hét körül); *um drei viertel 7 herum*(háromnegyed hét körül); *um Mitternacht herum* (éjfél körül); *um März herum* (március körül); *um den 9. Januar herum* (január 9-e körül); *um Ostern herum* (húsvét körül); *um Monatsende herum* (hónap vége körül); *um 2002 herum* (2002 körül);

AN(+D)

Pl.: *am Montag* (hétfőn); *am Nachmittag* (délután); *am Tage /vagy: tagsüber* (nappal); *am zwölften März* (március 12-én); *an Werktagen* (munkanapokon); *am Wochenende* (hétvégén); *am Jahresanfang/am Anfang des Jahres* (év elején); *am Anfang September* (szeptember elején); *am Jahresende/am Ende des Jahres* (év végén); *am Ende November* (november végén);

IN(+D)

1.) Pl.: *Ich bin im Jahre 1980 geboren.*(1980-ban születtem.); *im vorigen Jahr* (múlt évben); *in diesem Monat* (ebben a hónapban); *in der nächsten Woche* (jövő héten); *im Winter* (télen); *im Januar* (januárban);

!in der Mitte des Jahres (év közepén);

DE: *am Ende des Jahres*; *am Anfang der Woche*; *zu Beginn des Jahres*;

!in der Nacht (éjjel, éjszaka);

DE: *am Morgen*, *am Vormittag*, *am Mittag*, *am Nachmittag*, *am Abend*;

2.) Pl.: *in einer Woche* (egy hét múlva); *in einem Tag* (egy nap múlva); *in zwei Tagen* (két nap múlva); *in zwei Wochen* (két hét múlva); *in einem Monat* (egy hónap múlva); *in zwei Monaten* (két

hónap múlva);

VOR (+D)

Pl.: *vor einer Woche* (egy héttel ezelőtt); *vor zwei Monaten* (két hónappal ezelőtt); *vor einer Stunde* (egy órával ezelőtt); *vor einem Monat* (egy hónappal ezelőtt); *vor einigen Tagen* (néhány nappal ezelőtt); *vor ein Paar Minuten* (egy pár perccel ezelőtt);

NACH (+D)

1.) Pl.: *nach 8 Uhr* (nyolc óra után); *nach Montag* (hétfő után);

2.) Pl.: *nach zwei Minuten* (két perc múlva); *nach einer Woche* (egy hét múlva); *nach einem Tag* (egy nap múlva); *nach zwei Tagen* (két nap múlva); *nach zwei Wochen* (két hét múlva); *nach einem Monat* (egy hónap múlva); *nach zwei Monaten* (két hónap múlva);

!Mi a különbség pl. a ,nach einer Woche' és az ,in einer Woche' kifejezések között, ha a jelentésük magyarul látszólag ugyanaz?

Vegyünk néhány példamondatot:

In einer Woche fangen die Ferien an. (Tehát: egy hét múlva elkezdődik a szünidő.)

Nach zwei Wochen erhielt ich die Antwort. (Tehát: két hét múlva megkaptam a választ.)

Az első mondat jelen idejű, a beszélő jelenéhez képest egy jövőbeli, még meg nem történt eseményről van szó.

A második mondat pedig visszatekint a múltra. A beszélő jelenéhez képest egy múltbeli, már megtörtént eseményről van szó.

FÜR (+A)

Pl.: *für Samstag* (szombatra); *für morgen* (holnapra); *für Nachmittag* (délutánra); *für 6 Uhr* (hat órára); *für das folgende Jahr* (jövő évre); *für das erste Quartal 2005* (2005. első negyedévére); *für das Jahr 2002* (a 2002-es évre); *für den folgenden Monat* (jövő hónapra);

ZU (+D)

Pl.: *zu Neujahr* (újévkor); *zu Ostern* (húsvétkor); *zu Weihnachten* (karácsonykor); *zu Silvester* (szilveszterkor);

!zu Jahresbeginn/zu Beginn des Jahres (év elején);

!zu Jahresmitte (év közepén);

DE: *am Jahresanfang/am Anfang des Jahres*; *am Jahresende/am Ende des Jahres*; *in der Mitte des Jahres*;

AKKUSATIV

Lépünk vissza az IN(+D) szerkezetek 1.) pontjához:

Pl.: *Ich bin im Jahre 1980 geboren.* (1980-ban születtem.); *im vorigen Jahr* (múlt évben); *in diesem Monat* (ebben a hónapban); *in der nächsten Woche* (jövő héten); *in der Mitte des Jahres* (év

közepén);

Ezek az előljárós szerkezetek, időmértékek mind helyettesíthetők sima tárgyessettel (napszakok, évszakok, hónapok nem). Jelentésük ugyanaz marad:

Pl.: Ich bin 1980 geboren. (1980-ban születtem.); *voriges Jahr* (múlt évben); *diesen Monat* (ebben a hónapban); *nächste Woche* (jövő héten); *Mitte des Jahres* (év közepén);

További tárgyessettel is használatos időhatározók:

Pl.: *Anfang September* (szeptember elején); *Anfang des Jahres* (év elején); *Ende des Monats* (hónap végén); *Mitte Oktober* (október közepén); *Ende Juli* (július végén);

Néhány időhatározószó

vorgestern	tegnapelőtt
gestern	tegnap
heute	ma
morgen	holnap
übermorgen	holnapután
montags/dienstags...	hétfőnként/keddneként...
alltags/werktags/wochenends	hétköznaponként/munkanapokon/
...	hétvégéken...
abends/morgens...	estéenként/reggelente...
früh	korán
spät	későn

- **Időtartam - Mennyi ideig? Mióta? - Wie lange? Seit wann?**
Mettől-meddig? - Von wann? Bis wann?

...**ÜBER**... (+A)

1.) Pl.: *über Nacht* (az éjszaka alatt/folyamán); *übers Wochenende* (a hétvége alatt/folyamán); *über Sonntag* (vasárnap, „vasárnap időtartama alatt”); *über Mittag* (délben, „dél időtartama alatt”); *über Ostern* (húsvétkor, „húsvét időtartama alatt”);

Nézzünk néhány példamondatot, hogy lássuk miről is van szó:

Die Handwerker wollen die Arbeit übers Wochenende machen. (Az iparosok hétfégén/a hétvége folyamán, meg akarják csinálni a munkát.)

Über Ostern können wir uns nicht treffen. (tehát: Húsvétkor/húsvét alatt nem tudunk találkozni.)

2.) Pl.: *die ganze Nacht über* (egész éjszaka); *das ganze Wochenende über* (egész hétfégén); *den ganzen Sommer über* (egész nyáron);

...**HINDURCH** (+A)

Pl.: *die ganze Nacht hindurch* (egész éjszaka); *das ganze Wochenende hindurch* (egész hétfégén); *den ganzen Sommer hindurch* (egész nyáron);

!Mi a különbség pl. a ,die ganze Nacht über' és az ,die ganze Nacht hindurch' kifejezések között, ha a jelentésük magyarul látszólag ugyanaz?

Vegyünk néhány példamondatot:

Ich habe die ganze Nacht über kein Auge zugetan. (tehát: egész éjjel le sem hunytam a szemem.)

Wir haben die ganze Nacht hindurch gearbeitet. (tehát: egész éjszaka szakadatlanul dolgoztunk.)

Az első mondat a teljes időtartamot hangsúlyozza. A második mondat is, de emellett az esemény szakadatlanóságát, folyamatosságát is.

AKKUSATIV

A német nyelvben az időtartamot jelölő időhatározók legtöbbször tárgyesetben állnak.

Az előző példák is mind kifejezhetők tárgyesettel, ekkor azonban eltűnik az említett 'teljes időtartam', 'szakadatlanság' többletjelentés, illetve ezek hangsúlyozása.

Tehát: **Ich habe die ganze Nacht kein Auge zugetan.**
Wir haben die ganze Nacht gearbeitet.

További példák:

Ich wartete drei Stunden. (Három órát vártam.)
einen Tag (egy napig/napot); *zwei Tage* (két napig/napot); *eine*

Woche (egy hétig/hetet); *zwei Wochen* (két hétig/hetet); *einen Monat* (egy hónapig/hónapot); *zwei Monate* (két hónapig/hónapot); *fünf Minuten* (öt percig/percet);

...LANG

A tárgyesséttel álló időmértékek mind kiegészíthetők ezzel a szócskával, jelentésük ugyanaz marad:

Pl.: *einen Tag lang* (egy napig); *zwei Tage lang* (két napig); *eine Woche lang* (egy hétig); *zwei Wochen lang* (két hétig); *einen Monat lang* (egy hónapig); *zwei Monate lang* (két hónapig); *fünf Minuten lang* (öt percig);

AB (+A/+D) - köznyelvi

Pl.: *ab Donnerstag* (csütörtöktől); *ab morgen* (holnaptól); *ab 18 Uhr* (18 órától); *ab Ostern* (húsvéttől); *ab nächster Woche* (jövő héttől);

VON (+D)...AN

Pl.: *von Donnerstag an* (csütörtöktől); *von morgen an* (holnaptól); *von 18 Uhr an* (18 órától); *von Ostern an* (húsvéttől); *von nächster Woche an* (jövő héttől);

Az '**ab**' és '**von...an**' előljárószókkal képzett szerkezetek jelentése ugyanaz. Mindkettővel egy időtartam kezdőpontját adhatjuk meg, azt az időpontot, amikor egy hosszabban tartó esemény elkezdődik.

SEIT (+D)

Pl.: *seit einer Woche* (egy hete); *seit zwei Wochen* (két hete); *seit Jahren* (évek óta); *seit Montag* (hétfő óta); *seit dem 12. August* (augusztus 12-e óta);

Az előzőekhez hasonlóan a '**seit**'-tal szintén egy a beszélő jelenében is tartó állapot, esemény kezdetét adhatjuk meg, az előzőekkel ellentétben azonban nem csak a kezdőpontot, hanem időtartamot is. Jelentését magyarul leginkább az 'óta' adja vissza.

Néhány példamondat, hogy lássuk a különbséget:

Seit einer Woche arbeitet sie wieder. (Egy hete ismét dolgozik.)

NEM: ~~**Ab einer Woche arbeitet sie wieder.**~~

Mein Freund lernt seit zwei Monaten Englisch. (A barátom két hete angolul tanul.)

NEM: ~~**Mein Freund lernt ab zwei Monaten Englisch.**~~

BIS...

A '**bis**' egy időtartam végpontját határozza meg. Sokszor kiegészül más előljárószókkal, előbb azonban nézzük meg azokat az eseteket, amikor egyedül áll:

időhatározószók előtt: *bis gestern* (tegnapig); *bis übermorgen* (holnaputánig);

pontos időt kifejező szerkezetek előtt: *bis 1* (egyig); *bis halb 8* (fél nyolcig);
évszámok előtt: *bis 1980* (1980-ig);
az Anfang, Mitte, Ende szavak előtt, ha azokat hónapnév követi:
bis Mitte März (március közepéig); *bis Anfang Oktober*
(október elejéig);

BIS ZU(+D)

A következő esetekben a '**bis**' önállóan és a '**zu**' előljárószóval kiegészülve is előfordulhat:

hónapnevek előtt: *bis (zum) Januar* (januárig);
napok nevei előtt: *bis (zum) Montag* (hétfőig);
 dátum előtt: *bis (zum) 17. Juli* (július 17-ig);
az Anfang, Mitte, Ende szavak előtt, ha azokat a Woche, Monat, Jahr szavak követik: *bis (zur) Mitte der Woche* (hét közepéig); *bis (zum) Ende des Jahres* (az év végéig);
a Woche, Monat, Jahr szavak előtt, ha azokat a vorig- és nächst- jelzők előzik meg: *bis (zum) nächsten Monat* (jövő hónapig);
bis (zur) vorigen Woche (múlt hétig);

BIS UM(+A), BIS AN(+D), BIS GEGEN(+A), BIS IN(+D), BIS VOR(+D), BIS NACH(+D)

Az időpont kifejezését leíró részben előforduló előljárószavak közül a fentiek szintén mind kombinálhatók a '**bis**'-szel.

Néhány példa:

bis um 23 Uhr (23 óráig);
bis am Abend (estig);
bis in die Nacht (éjszakáig, éjszakába nyúlóan);
bis gegen Mitternacht (éjfél körül);
bis nach der Vorstellung (előadás után);
bis vor Weihnachten (karácsony előtt);

VON... BIS (+2. ELÖLJÁRÓSZÓ LEHETSÉGES)...

Pl.: *von Mitte Mai bis Anfang September* (május közepétől szeptember elejéig); *vom 20. Juni bis zum 31. August* (június 20-tól augusztus 31-ig); *von 12 Uhr bis 17 Uhr* (12 órától 17 óráig); *von 1978 bis 2001* (1978-tól 2001-ig); *von Februar bis Juni* (februártól júniusig);

Néhány időhatározószó

wochenlang/monatelang/jahrelang/ stundenlang...	heteken/hónapokon/éveken/órákon... át, hetek/hónapok/évek/órák... hosszat
--	---

• **Gyakoriság - Milyen gyakran? - Wie oft?**

JEDER/JEDE/JEDES...

Akkusativ: Pl.: *jede Woche* (minden héten); *jedes Jahr* (minden évben); *jeden Tag* (minden nap);

ALLE...

Akkusativ: Pl.: *alle zwei Wochen* (kéthetente); *alle drei Tage* (háromnaponta); *alle vier Jahre* (négyévente);

...-S

Pl.: *abends* (esténként); *wochenends* (hétvégéken);

EINMAL/ZWEIMAL/DREIMAL...

Pl.: *zweimal die Woche/zweimal in der Woche/wöchentlich zweimal* (hetente kétszer); *fünfmal das Jahr/fünfmal im Jahr/jährlich fünfmal* (évente ötször); *einmal den Monat/einmal im Monat/monatlich einmal* (havonta egyszer);

Időhatározószók

A teljesség igénye nélkül néhány:

minütlich/stündlich/täglich/ wöchentlich/monatlich/jährlich h...	percenként/óránként/ naponta/hetente/havonta/évente
oft	gyakran
nie, niemals	soha
selten	ritkán
immer	mindig
manchmal	néha
ab und zu	hébe-hóba

C

Összetett időhatározók

Előfordul, hogy az időhatározónk több időpontot is tartalmaz, az egyik a másikhoz viszonyítja magát (előtt-után), pl. mához egy hétre, két nappal az esküvő előtt.

A német nyelv egy kicsit másképp építi fel ezeket, mint a magyar. Nézzünk néhány példát, amelyek alapján aztán számtalan variációt felépíthetsz:

*zwei Tage **vor** der Hochzeit* (két nappal az esküvő előtt);
*drei Wochen **nach** der Prüfung* (a vizsga után három héttel);
*heute **vor** einer Woche* (ma egy hete);
*heute **in** einer Woche* (mához egy hétre);
*gestern **vor** einem Jahr* (tegnap egy éve);
*morgen **in** drei Monaten* (holnaphoz három hónapra);